

บทคัดย่อ

ผลกระทบจากความหลากหลายของยีนอินเตอร์เฟียร์อนแกมมาอินดิวิจิบิลโปรตีนเทนต์ต่อโรคตับ

ในผู้ติดเชื้อเอชไอวีชาวไทย

โรคตับจัดเป็นภาวะแทรกซ้อนสำคัญที่พบในกลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่ได้รับยาต้านไวรัส และข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยทางพันธุกรรมที่มีผลกระทบต่อการดำเนินเข้าสู่โรคตับ ในกลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวีชาวไทยนั้นยังไม่ชัดเจน การศึกษาที่ผ่านมาสนับสนุนว่า สารหลังในระบบภูมิคุ้มกันในกลุ่มคีโมคัยน์ชนิด Interferon gamma inducible protein 10 (IP-10) มีบทบาทสำคัญในภาวะการอักเสบในโรคติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบ และมีการรายงานว่าความหลากหลายนิวคลีโอไทด์เดี่ยวในยีน IP-10 ที่ตำแหน่ง G-201A และตำแหน่ง -1596C/T มีความสัมพันธ์กับการติดเชื้อ และการตอบสนองต่อการรักษาโรคไวรัสตับอักเสบบ ผู้วิจัยจึงศึกษาความถี่จีโนไทป์และอัลลีลของความหลากหลายนิวคลีโอไทด์เดี่ยวในยีน IP-10 ที่ตำแหน่ง G-201A และตำแหน่ง -1596C/T และความสัมพันธ์ระหว่างความหลากหลายในยีน IP-10 ทั้งสองตำแหน่งกับภาวะแทรกซ้อนที่ตับในกลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวีชาวไทย โดยเป็นการศึกษาแบบภาคตัดขวางในกลุ่มผู้ป่วยจำนวน 200 ราย ซึ่งมีผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่ได้รับยาต้านไวรัสคิดเป็นร้อยละ 72.0 เป็นผู้ติดเชื้อร่วมกับไวรัสตับอักเสบบ คิดเป็นร้อยละ 9.0 ผู้ติดเชื้อร่วมกับไวรัสตับอักเสบบซี คิดเป็นร้อยละ 9.0 และผู้ติดเชื้อร่วมกันทั้งสามชนิด คิดเป็นร้อยละ 0.6 ในการประเมินภาวะแทรกซ้อนที่ตับ พบผู้มีค่าเอนไซม์ตับสูง (transaminitis) คิดเป็นร้อยละ 29.0 ผู้มีค่า APRI score > 0.5 คิดเป็นร้อยละ 16.5 และผู้ที่มีค่า FIB-4 score > 1.45 คิดเป็นร้อยละ 19.9 ในการวิเคราะห์การกระจายตัวของจีโนไทป์ความหลากหลายนิวคลีโอไทด์เดี่ยวในยีน IP-10 ทั้งสองตำแหน่ง พบว่ามีการกระจายตัวสอดคล้องกันถึงร้อยละ 100 โดย พบความชุกจีโนไทป์ AA/TT คิดเป็นร้อยละ 1.0 จีโนไทป์ GA/CT คิดเป็นร้อยละ 22.5 และจีโนไทป์ GG/CC คิดเป็นร้อยละ 76.5 พบความถี่ของจีโนไทป์ AA/TT, GA/CT และ GG/CC เท่ากับ 0.010, 0.225 และ 0.765 ตามลำดับ และความถี่อัลลีล A/T เท่ากับ 0.122 และอัลลีล G/C เท่ากับ 0.878 การวิเคราะห์ด้วยสถิติไคสแควร์พบว่าจีโนไทป์ จีโนไทป์แบบ dominant model และอัลลีลของความหลากหลายทั้งสองตำแหน่งในยีน IP-10 ไม่มีความสัมพันธ์กับค่าเอนไซม์ตับสูง (transaminitis) และภาวะพังผืดในตับ ที่ประเมินจาก ค่า FIB-4 > 1.45 และค่า APRI > 0.5 ในกลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวีชาวไทยทั้งหมด ($p > 0.05$) และในกลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวีแบบเดี่ยว ($p > 0.05$) ข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้แสดงว่าการเกิดความหลากหลายในยีน IP-10 ที่ตำแหน่ง G-201A และตำแหน่ง -1596C/T อาจไม่มีผลกระทบต่อการศึกษาภาวะแทรกซ้อนที่ตับในผู้ติดเชื้อเอชไอวี ซึ่งจะเป็ข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาการเกิดโรคตับในผู้ติดเชื้อเอชไอวี ที่นำไปสู่การพัฒนาวิธีการดูแลรักษาผู้ป่วยต่อไป

คำสำคัญ: ไวรัสเอชไอวี, อินเตอร์เฟียร์อนแกมมาอินดิวิจิบิลโปรตีนเทนต์, ความหลากหลายนิวคลีโอ

ไทด์เดี่ยว, ภาวะค่าเอนไซม์ตับสูง, ภาวะพังผืดในตับ